

מבחן 10 ה' עד י"א אב

חפץ חיים

הלכות לשון הרע כלל ח' סעיף ג' עד כלל ט' סוף סעיף ב' אהבת חסד

חלק ב' פרק י"ז "גדולה הצדקה" עד סוף פרק י"ח

אהבת חסד

מה טוב לעשות כדי לצאת ידי חובת חסד בתמידות?

א' יפריש תמיד מעשר מרווחיו, ויתן שני שליש לצדקה ושליש לגמ'ה, עד שיהיה לו כמה שצריכים בעיר.
ב' כניל, ובתחילה יתן חצי לצדקה וחצי לגמ'ה.
ג' כניל, ובתחילה יתן הכל לגמ'ה.

האומר שיתן סלע זו לצדקה, מתי עובר בבל תאחר?

א' בכל אופן צריך לתת מייד.

ב' כשנדמו לו עני.

ג' אחרי ג' רגלים.

במה מותר לנסות את ד' יתברך?

א' רק במעשר דגן שהוא דאורייתא.

ב' גם במעשר כספים.

ג' אסור לנסות את ד' יתברך בשום דבר דכתיב "לא תנסון את ד' אלוהיכם".

האם אפשר לקנות במעות המעשר ספרים ולהשאלים לאחרים ושאר דברי מצוה?

א' מותר לכולי עלמא.

ב' אסור.

ג' מחלוקת, וכן להחמיר אלא אם כן התנה.

האם יכול לחשב ל'מעשר' כל נתינה

א' יכול לחשב אפילו פרוטה.

ב' מה שהיה רגיל לתת לא יכול לחשב ל'מעשר'.

ג' יכול לחשב הכל דו"ח מפורטת אחת ביום.

מי שעשה חשבון ומצא שנתן צדקה יותר מהמעשר, האם יכול לנכות את זה מהמעשר של שנה הבאה?

א' כן.

ב' לא.

ג' מחלוקת, אלא אם כן התנה מראש.

האם מותר לקבל לשון הרע על בעלי המחלוקת?

א' מותר בכל אופן.

ב' אסור בכל אופן.

ג' אפשר שאסור, אם לא שהלשון הרע הוא מעין המחלוקת ויכיר שזה אמת.

מי שאומר אני רוצה לדבר על פלוני, איזה איסור הוא עובר?

א' לשון הרע נמורה בדרך רבנו.

ב' אבק לשון הרע.

ג' אין בזה איסור.

מבחן 11 י"ב עד י"ח אב

חפץ חיים

כלל ט' סעיף ג' עד כלל י' סוף סעיף י' אהבת חסד

פרק י"ט עד פרק כ"א "וראיתי לאנשים"

אהבת חסד

האם מותר לפרנס ממעשרותיו את בניו הגדולים או את אביו ואמו?

א' מותר לכתחילה.

ב' מותר רק אם אינו יכול לפרנסם ממקום אחר.

ג' בבני מותר, ובאביו ואמו אם יכול לפרנסם ממקום אחר תבוא עליו קללה.

עבור מי בעיקר נתקן המעשר?

א' עבור קרוביו.

ב' עבור עניי עירו.

ג' להחזיק עמלי תורה למען יחזקו בתורת השם.

מהוהוין למדו חכמים מצות נתינת חומש?

א' מדכתיב "עשר אעשרנו לך" ושני פעמים מעשר יוצא חומש.

ב' מדכתיב "וחמישתו יוסף עליך".

ג' מדכתיב "ונתן לכהן את החומש".

לדעת הסוברים שכשיש בעיר עניים רעבים חייבים לתת חומש, האם מחויב לדחוק עצמו לזה?

א' כן.

ב' לא, רק מצד מצוה.

ג' אינו מצוה כלל.

באר מים חיים

אדם שביישו אותו, האם מותר לספר זאת לאחרים כדי שידעו שביישו לחינם ועי"ז תתמנע ממנו הבהושה?

א' מותר, לפי כללי התר לשון הרע לתועלת. ב' אם יש בזה תועלת מותר גם אם אין מונתו לתועלת.

ג' אסור, וימנעו צערו ע"י ההכרה שהכל מן השמים.

האם מותר לספר לתועלת שפלוני דיבר לשון הרע, בלי להוכיחו מתחילה?

א' מותר.

ב' אסור.

ג' אם הוא מעשר שתוכחתו תועיל חייב להוכיחו, ואם הוא מעשר שהתוכחה לא תועיל מותר לפי כללי ההתר.

האם שכמספר לשון הרע לתועלת, מותר להשמיט פרט מהסיפור?

א' אם אותו פרט מכח אותו לגמרי אסור, אבל אם זה רק מסייע גנותר מותר.

ב' גם פרט שמסייע גנותר אסור להשמיט. ג' אסור להשמיט שום פרט אפילו אם זה לא מסייע לא תגות.

מי שראה אדם עובר עבירה ידועה כמה פעמים, ולא נתברר אם עשה תשובה, האם מותר לספר דבר זה לתועלת לפי כללי ההתר?

א' אסור, שמוע עשה תשובה.

ב' מותר, שכיין שנתחנך בעבירה אין לחשוב שמא עשה תשובה.

ג' באפיקורס מותר, אבל בשאר חטאים אסור.

מבחן 12 י"ט עד כ"ה אב

חפץ חיים

הלכות לשון הרע כלל ט' סעיף ג' עד הלכות רכילות כלל א' סוף סעיף ז' אהבת חסד

פרק כ"א "וראיתי לאנשים" עד פרק כ"ג "ועתה נדבר"

אהבת חסד

מי קודם למי לענין לקנות או למכור? א' ישראל קודם לגמרי, ובלבד שהישראל עני.

ב' כל ישראל קודם לגמרי, ובלבד שאין שום הבדל בממון.

ג' כל ישראל קודם לגמרי, אפילו אם יש קצת הבדל בממון.

האם מותר לאדם שראה דבר לבדו לספר זאת לפי כללי לשון הרע לתועלת?

א' מותר.

ב' אסור.

ג' מוחלוקת.

באיזה אופן מקיימים מצות "והחזקת בו"? א' דווקא כשנתן לו דבר שעל ידו יוכל להתפרנס באופן קבוע.

ב' כל דבר שיוכל להתפרנס על ידו, אפילו דבר חד פעמי.

ג' המצוה היא להקנינו פעם אחת משפלותו, ואם חזר ונפל אין חייבים לעזורו.

איזה מצוה מקיים המשאיל ספר לחבירו ללמוד בו?

א' חסד והחזקת תורה.

ב' צדקה ולימוד תורה.

ג' חסד ולימוד תורה.

מה כתב הח"ח שיתבונן האדם כדי שלא להמנע מלהשאל חפץ לאדם שיש לו שנהא עניו?

א' שהוא לא היה רוצה שישנוא ימנע מלהיטיב לו.

ב' שהשכר הוא לפי הצער.

ג' שהקב"ה מטיב לו למרות שהוא הקניט את הקב"ה בדיבורו ובמעשיו.

איזה דבר מחשיב את השואל לגולן?

א' אם הוא משתמש בחפץ לפעולה אחרת ממה שרהשו.

ב' אם הוא משתמש בחפץ יותר ממה שקיבל רשות.

ג' שתי התשובות נכונות.

עד מתי השואל חייב בשמירה?

א' רק עד שכשל ימי שאלתו.

ב' חייב באונסים עד שיחזירו לבעליה.

ג' חייב בשמירה עד שיחזרו, ובתוך ימי שאלתו חייב אפילו באונסים.

מי שחבירו מבקש ממנו הלואה ואין בידי ההלוואה לו, מה יעשה?

א' צריך ללוות מאחרים בשבילו, ולכל הפחות יבקש מאחרים שילוו לו.

ב' יאמר לו בדברים רבים שהוא רוצה להלוות לו אלא שיש לו יכושע.

ג' ידחה אותו בלך ושוב עד שיבין מעצמו שאין לו.

חפץ חיים

אדם שביישו או ציערו אותו ולא ביקשו ממנו מחילה, האם מותר לספר זאת לפי כללי לשון הרע לתועלת?

א' מותר.

ב' אסור.

ג' דווקא כשציערוהו ממש ולא בבושה בעלמא.

האם מותר לאדם שראה דבר לבדו לספר זאת לפי כללי לשון הרע לתועלת?

א' מותר.

ב' אסור.

ג' מוחלוקת.

האם מותר לומר שקהילה פלונית אינם מכניסים אורחים כראוי וכדומה?

א' אסור, ועוון גדול הוא.

ב' מותר, כיון שאינו מספר על אדם מסוים.

ג' אם אומר שמסתמא לא כולם כן מותר, ואם לאו אסור.

איזה איסור שייך לעבור על ידי רכילות?

א' רק איסור לא תלך רכיל בעמך.

ב' לא תלך רכיל בעמך ועוד הרבה לאוין ועשים.

ג' לא תלך רכיל מדבר רק לשון הרע, אבל שייך לעבור ברכילות על כמה לאוין ועשים אחרים.

באר מים חיים

מי שסיפורו של שפלוני עשה לו רעה, מה עליו לעשות?

א' הנהגה גדולה שלא יבוש לשאול את אותו פלוני על הדבר.

ב' אם המספר הוא אדם גדול שודאי אינו משקר אין צריך לשאולו.

ג' בכל אופן אין לשאול אותו על הדבר.

האם מותר לספר שקהילה מסוימת אינם נוהגים כראוי, למי שבמחור להוכיחם, לפי כללי ההתר?

א' אסור, מפני שרק על אדם אחד מותר לספר לשון הרע לתועלת.

ב' מותר אם מונתו לתועלת.

ג' אף אם אין מונתו לתועלת מותר.

מי שידע שפלוני רוצה לעשות לו עוולה, האם מותר לספר למי שיכול למנוע מזה?

א' מותר.

ב' אסור.

ג' רק אם יש לו שני עדים על הדבר מותר.

אדם ששואלים אותו אם עשה דבר מסוים, ואם יענה שלא יבין מי עשה זאת, האם מותר לענות אני לא עשיתי זאת?

א' מותר בכל אופן.

ב' אסור בכל אופן.

ג' אם זה דבר שאינו גנון מותר, אבל אם רק השואל חושב שאינו גנון, אם השואל בטוח שזה הוא אסור, ואם אינו גנדר זה נראה שצ"ע.

מבחן חודשי חודש אב

חפץ חיים

הלכות לשון הרע כלל ז' סעיף ט' עד הלכות רכילות כלל ג' סוף סעיף א'

אהבת חסד

חלק ב' פרק ט"ז "ולבד כל אלה" עד סוף חלק ב'

חפץ חיים

האם מותר לספר לשון הרע על קטן או על אשתו או על עם הארץ?

א' אסור בכל אופן.

ב' רק על אשתו מותר מפני שאשתו כגופו.

ג' רק על עם הארץ מותר מפני שאינו בכלל צבאות ד'.

אדם שאחד מתלמידיו הוא מבעלי הלשון, מה יעשה איתו?

א' יקרבו כדי שהתלמיד יושפע ממונו לטובה.

ב' ירחיקו, אא"כ הוא מקבל תוכחה.

ג' יגמורו בדעתו שלא לדבר איתו בעניינים שיוכל לשמוע ממונו לשון הרע.

איזה איסור שייך לעבור על ידי רכילות?

א' רק איסור לא תלך רכיל בעמך.

ב' לא תלך רכיל בעמך ועוד הרבה לאוין ועשים.

ג' לא תלך רכיל מדבר רק לשון הרע, אבל שייך לעבור ברכילות על כמה לאוין ועשים אחרים.

כשחבירו שואל אותו מה פלוני דיבר עליו, מה מותר להשיב לו?

א' אם יכול לענות בלי לשקר ובלי לרכל יענה, אבל לשקר אסור.

ב' מותר גם לשקר אם אינו יכול באופן אחר, אבל לא ישבע לשקר.

ג' בשעת הדחק גדול מותר גם להשבע לשקר.

באר מים חיים

כשאבי מדבר לשון הרע, מה מותר לומר לו?

א' ישתוק, ויהרשע שלא להאמין.

ב' מותר רק ללמד זכות על מי שנספדים.

ג' מותר לומר שכתוב בתורה שאסור לדבר לשון הרע.

מי שחטא כמה פעמים בעבירות שבין אדם לחבירו, האם שייך עליו

מצות תוכחה ומצוות ואהבת לרעך כמוך?

א' כן, ואם ברור שהוא יודע שזה איסור גמור צ"ע אם חייבים להוכיחו.

ב' לא, מפני שיצא מכלל "עמיתך".

ג' מצות תוכחה לא, אבל ואהבת לרעך כמוך שייך גם בו.

אדם ששואלים אותו אם עשה דבר מסוים, ואם יענה שלא יבינו מי

עשה זאת, האם מותר לענות אני לא עשיתי זאת?

א' מותר בכל אופן.

ב' אסור בכל אופן.

ג' אם זה דבר שאינו הגון מותר, אבל אם רק השואל חושב שאינו הגון, אם השואל בטוח שזה הוא אסור, ואם אינו בגדר זה נראה שמותר וצ"ע.

האם מותר להשבע לשקר בשביל לא לעבור על איסור רכילות?

א' מותר, שהרי מותר לשנות מפני השלום.

ב' אסור, אא"כ לולא השבועה חבירו יפסיד ממונו.

ג' אפילו אם לולא השבועה חבירו יפסיד ממונו צ"ע אם מותר.

אהבת חסד

האם אפשר להשתמש במעות מעשר לגמ"ח באופן שהמעות נשארים שלו לענין ירושה ועוד דברים?

א' אינו ברור כל"כ להחרי, ד"ל שצריך להוציא המעות מרשותו לגמרי.

ב' לדעת המתירים לקנות ספרים ולהשאילם לאחרים ודאי מותר.

ג' אינו יוצא בזה ידי חובת מעשר.

האם צריך לתת מעשר מירושה?

א' צריך.

ב' אין צריך.

ג' אין בן צריך ושאר יורשים צריכים.

האם חומש הוא מידה יפה או חיוב?

א' בכל אופן זה רק מידה יפה.

ב' מידה יפה, וי"א שאם יש לו ויש עניים הצריכים לחם או כסות זה חיוב.

ג' יי"א מידה יפה, וי"א חיוב גמור בכל אופן.

האם מי שמזרו אחרים לסייע לחבירו שלא יתמוטט מקיים מצות "והחזקת בו"?

א' כן.

ב' לא.

ג' ודאי יש בזה מעלה, אבל קיום המצוה היא רק כשנותן בעצמו.

מה המעלה לתת הלואה בתשלומים?

א' שבזה הוא מקיים מצות חסד גם בזמני הפרעון.

ב' שבזה קל יותר ללווה לפרוע.

ג' ששתי התשובות נכונות.

איזה איסור עובר הנמנע מלהשאל דבר לחבירו מפני שהוא

שונא את חבירו?

א' עובר רק על מניעת חסד.

ב' עובר גם על לא תקום ולא תטור.

ג' אינו עובר איסור, שהרי אינו מחויב להשאל דבר לחבירו.

מה נאמר על העושה מצוה לשם מצוה ומכוון גם שיהיה לו

טובה מזה?

א' מתוך שלא לשמה בא לשמה.

ב' הרי זה צדיק גמור.

ג' לא קיים את המצוה כיוון שהלכה מצוות צריכות כוונה.

כשנבית דין מכריחים אדם לשלם חובו, מה משאירים לו?

א' מזונות וכסות לשלושים יום.

ב' מזונות לו ולמשפחתו לו' יום, וכסות ל"ב חודש.

ג' מזונות לו עצמו לשלושים יום, וכסות ל"ב חודש, וכלי אומנות שהוא מוכרח למלאכתו.

חפץ חיים

המספר לחבירו רכילות בלי לומר על מי הוא מספר, וע"י הסיפור חבירו מבין אח"כ ממוילא על מי הסיפור, האם מותר לספר?

א' אסור.

ב' מותר.

ג' מותר, אבל אינו ראוי.

המספר רכילות לאדם זר ויודע שהוא לא יספר זאת לשום אדם, האם הדבר מותר?

א' צריך להזהר בזה, שכן שולל פי רוב יש בזה גנות וא"כ זה לשון הרע.

ב' יש בזה איסור גמור של רכילות.

ג' מותר.

באיזה אופן שייך איסור רכילות בסיפור שכבר ידוע למדובר?

א' אם הוא עדיין לא התבונן על העוולה שבזה והוא מעורר אותו לזה.

ב' בכל אופן אסור.

ג' אין איסור רכילות אלא בסיפור חדש שלא היה ידוע למדובר.

אם ראובן גינה את שמעון בפני שנים ואחד מהם כבר סיפר זאת לשמעון, האם מותר לשני לספר זאת?

א' אם הוא מטעים את הדבר יותר אסור, ואם לאו מותר.

ב' אם שמעון האמין לראשון מותר, ואם הוא מסתפק בזה אסור.

ג' אסור בכל אופן.

באר מים חיים

המספר דבר שיכול להשמוע או לרכילות או לטובה, ואינו נוטה יותר

לטובה או לדעה, האם הדבר מותר?

א' מותר, אא"כ יודע שחבירו יפרש זאת לדעה.

ב' אסור, מפני שספק דאורייתא לחומרא.

ג' צריך עיון, ואפשר שהדבר תלוי אם היה מתבייש לומר זאת לפני המדובר.

האם מותר לספר לאדם מה שפלוני דיבר על אביו?

א' אין בזה משום רכילות.

ב' אסור משום רכילות.

ג' יש בזה משום אבק רכילות.

האם מותר לספר לאדם מה עשו לקרובו, אם מזהירו שלא יספר?

א' אסור.

ב' מותר.

ג' אם מזהירו שלא לספר כלל מותר, ואם מזהירו רק שלא יספר לקרובו אסור.

מי שיצא חייב בדיון, האם מותר לאדם אחר לומר לו שהבית דין טעו כאשר הדבר ברור לו?

א' מותר.

ב' אם טעו בדבר שאין הדיון חוזר אסור, ואם לאו מותר.

ג' אפילו אם טעו בדבר שהדיון חוזר אסור לומר זאת לדיון, ויחל לב"ד ויאמרו להם מתחילה שטעו.

מבחן 13 כ"ו אב עד ב' באלול

חפץ חיים

הלכות רכילות כלל א' סעיף ח' עד סוף כלל ד'

אהבת חסד

חלק ב' פרק כ"ג "ועתה נדבר" עד חלק ג' סוף פרק א'

אהבת חסד

אדם שרואה שאינו יכול לעשות את המצוה אלא רק לתועלת עצמו ולא גם לשם מצוה, מה יעשה?

א' לא יעשה את המצוה, כיון שאין לדבר כזה שם מצוה.

ב' בלימוד התורה ילמד אפילו שלא לשמה, אבל במצוה אחרת לא יעשנה.

ג' יעשה את המצוה, ועל זה נאמר מתוך שלא לשמה בא לשמה.

האם האדם מקבל שכר על מצוה שעושה שלא לשמה?

א' כן, דאין הקב"ה מקפח אפילו שכר שיחה נאה.

ב' לא, שכיון שכונתו לתועלת עצמו אין על זה שם מצוה כלל.

ג' רק אם עשה גם מצוה לשמה מקבל אגב זה שכר גם על המצוה שלא לשמה.

האם יש מצוה בפריעת חוב?

א' זו מצוה שהאדם חייב בה כמו שופר וסוכה.

ב' זה חיוב ממוני, אבל אינו מצוה.

ג' הפורע חוב מקיים מצוה, אבל זו מצוה קיומית ולא מצוה חיובית.

על מי נאמר "לא תעשוק את רעך"?

א' על המעכב שכר שכיר.

ב' על הלוה כשאין לו ממה להחזיר.

ג' על המעכב פרעון חוב בכח למרות שיש לו.

האם לעתיד לבוא יודע לכל מה האדם עשה?

א' יודע אם הוא צדיק או רשע, אבל פרטי מעשיו לא יתפרסמו.

ב' כל ענייניו יתפרסמו לעין כל.

ג' הדברים ששייכים לאחרים יתפרסמו, אבל מה שנוגע לאדם עצמו לא יתפרסם.

מה נכלל במצוות גמילות חסדים?

א' רק הלואות ממונו לעני.

ב' הלואות ממונו לעני או לעשיר הנצרך למעות באותו זמן, ולא שאר דברים.

ג' כל הדברים שאדם מטיב לחבירו.

מתי המכניס אורחים זוכה לבנים?

א' אם הוא מוחזק במצוה זו.

ב' בכל אופן זוכה לבנים.

ג' אם הוא מוחזק זוכה לבנים תלמידי חכמים, ואם אינו מוחזק

זוכה לבנים מכניסי אורחים.